Nr. A420017226

Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Senāts

RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS

Rīgā 2026.gada 7.aprīlī

[1] Senātā saņemta pieteicējas – SIA „SAIMNIEKS-SERVISS” – blakus sūdzība par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2026.gada 5.marta lēmumu, ar kuru atteikts pieņemt pieteicējas pieteikumu par Valsts policijas un prokuratūras rīcības, novilcinot kriminālprocesu Nr. 11096075520 un Nr. 11096200918, atzīšanu par prettiesisku un zaudējumu atlīdzinājumu.

Lēmumā secināts, ka policijas un prokuratūras amatpersonu darbības kriminālprocesa ietvaros nevar tikt pārbaudītas administratīvā procesa kārtībā, jo kriminālprocesuāli lēmumi un amatpersonu darbības kriminālprocesā nav administratīvie akti vai iestādes faktiskā rīcība. Līdz ar to tiesnesis atteica pieņemt pieteikumu šajā daļā, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 1.punktu (lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā). Savukārt pieteikumu daļā par zaudējumu atlīdzinājumu atteikts pieņemt, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 5.punktu, jo pieteicēja nav ievērojusi lietas ārpustiesas izskatīšanas kārtību.

[2] Pieteicēja blakus sūdzībā norāda, ka tiesneša lēmumā nav izvērtēta pieteikumā norādītā tiesu prakse un nav ņemts vērā tas, ka ne katra kriminālprocesā veikta vai neveikta darbība automātiski tiek izslēgta no administratīvās tiesas kontroles. Tā kā uzraugošais prokurors ir atzinis, ka konkrētajā gadījumā nav nodrošināta aktīva un mērķtiecīga izmeklēšana un ir saskatāma kriminālprocesa Nr. 11096075520 iespējama novilcināšana, pieteicējas tiesību aizskārums nav pieņēmums vai subjektīvs vērtējums.

Tāpat blakus sūdzībā uzsvērts, ka konkrētajā gadījumā nav piemērojams Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likums (turpmāk – Kaitējuma atlīdzināšanas likums) un no tā izrietošais pienākums vērsties Ģenerālprokuratūrā kā obligāts priekšnoteikums pieteikuma iesniegšanai un lietas izskatīšanai Administratīvajā rajona tiesā. Konkrētajā gadījumā zaudējumu atlīdzinājuma prasījumam ir piemērojams Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma regulējums.

[3] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 320.^{1}pantu senatoru kolēģija var pieņemt vienbalsīgu lēmumu par atteikšanos izskatīt blakus sūdzību, ja tā ir acīmredzami nepamatota.

[4] No Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 5.punktā un 89.pantā noteiktā izriet, ka kriminālprocesā veiktās darbības un pieņemtie lēmumi nav administratīvais akts vai faktiskā rīcība Administratīvā procesa likuma izpratnē. Tāpēc kriminālprocesa ietvaros pieņemtie lēmumi, kā arī procesuālās

darbības, kas tiek veiktas vai netiek veiktas atbilstoši Kriminālprocesa likumam, pašas par sevi neveido iestādes faktisko rīcību un to tiesiskums atsevišķi nav pārbaudāms administratīvā procesa kārtībā (sal.*Senāta 2025.gada 25.marta rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-525/2025,ECLI:LV:AT:2025:0325.SKA052525.3.L, 3.punkts un Senāta 2025.gada 22.septembra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-813/2025,ECLI:LV:AT:2025:0922.SKA081325.5.L, 2.punkts*).

Tātad tiesnesis pamatoti atteicis pieņemt pieteikumu daļā par Valsts policijas un prokuratūras rīcības, novilcinot kriminālprocesu Nr. 11096075520 un Nr. 11096200918, atzīšanu par prettiesisku.

[5] Senatoru kolēģija nepiekrīt pieteicējas viedoklim, ka konkrētajā gadījumā ir piemērojams Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums. Senāts jau iepriekš ir atzinis, ka atlīdzinājuma prasījums par tādu zaudējumu vai kaitējumu, kas privātpersonai nodarīts ar kriminālprocesā veiktām izmeklēšanas iestādes darbībām, kam piemīt kriminālprocesuāls raksturs, ietilpst Kaitējuma atlīdzināšanas likuma tvērumā (*Senāta 2019.gada 18.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-1533/2019,ECLI:LV:AT:2019:1018.A420255418.13.L, 12. un 13.punkts*). Šo secinājumu neietekmē tas, vai personai konkrētā kriminālprocesā ir piešķirts noteikts procesuāls statuss.

Turklāt, atbildot uz pieteicējas apsvērumiem par to, ka konkrētajā gadījumā nepastāv neviens no Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 4.pantā paredzētajiem kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskajiem pamatiem, senatoru kolēģija norāda, ka minētajā tiesību normā noteiktie kriminālprocesā nodarītā kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskie pamati nav vienīgie gadījumi, kad personai ir tiesības uz kaitējuma atlīdzinājumu. Jāņem vērā, ka Latvijas Republikas Satversmes 92.panta trešais teikums paredz vispārēju garantiju: nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu. Tādējādi likumdevējs Kaitējuma atlīdzināšanas likumā ir paredzējis tiesisko regulējumu, kas noteiktā kārtībā ļauj privātpersonai īstenot tiesisko aizsardzību arī citos – likumā tieši neminētos – gadījumos (*Senāta 2021.gada 8.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-619/2021,ECLI:LV:AT:2021:1108.A420229019.10.L, 8.punkts*). Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 4.pants aptver tikai tipiskākos un būtiskākos, taču ne visus iespējamos kriminālprocesā nodarītā kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskos pamatus (gadījumus), un atlīdzinājums var tikt piešķirts arī minētajā pantā tieši nenorādītās situācijās (*Senāta 2018.gada 14.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1081/2018,ECLI:LV:AT:2018:1114.SKA108118.4.L, 12. un 13.punkts*).

Tādējādi tiesnesis pārsūdzētajā lēmumā pieteicējas pieteikumu daļā par pieteicējai kriminālprocesā nodarīto zaudējumu atlīdzinājumu pamatoti vērtēja atbilstoši Kaitējuma atlīdzināšanas likuma regulējumam un pamatoti secināja, ka pieteicēja nav ievērojusi šai lietu kategorijai likumā noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību.

[6] Līdz ar to blakus sūdzība atzīstama par acīmredzami nepamatotu. Tas ir pamats atteikt blakus sūdzības izskatīšanu.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma320.^{1}pantu un 338.panta astoto daļu, senatoru kolēģija

nolēma

atteikt izskatītSIA „SAIMNIEKS-SERVISS” blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2026.gada 5.marta lēmumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore L. Konošonoka	Senators J. Pleps	Senatore R. Vīduša